

[Ministeren for byggeri og boligvæsen.] og derigennem opretholde byggevirksomheden. Man stod på det tidspunkt overfor en vis depression og deraf følgende arbejdsløshed indenfor byggeriet. Man mente muligvis i denne *specielle* situation, at man måtte indrømme bygherrerne både den fordel, der lå i, at de frit kunne fastsætte lejen ved første lejemaal, og den, at de senere kunne ændre lejen, hvis man vilde sikre, at det fornødne byggeri blev igangsat“.

Situationen på byggemarkedet ændredes imidlertid meget hurtigt, og knaphed på byggematerialer kom desværre til at sætte en langt snævrere grænse for byggeriets omfang end de på rentabilitetsbasis stedfindende overvejelser over, hvor meget byggeri man kunne ønske at sætte i gang.

Forholdet ligger nu helt anderledes end i 1939. Den, der bygger i dag, såvel som den, der har fuldført et byggeri i de senere år, kan og har fra første færd kunnet kræve en topleje, der hidtil har gjort nybyggeriet til en særdeles god forretning. Samtidig har de bygherrer, hvis byggeforetagender er af noget ældre dato, d. v. s. fra perioden 1939—1945, ved udløbet af de 3-årige uopsigelsesperioder kunnet regulere lejen opad, og dette har, som påpeget af flere af de ærede ordførere, ikke været nogen ualmindelig foreteelse. Der har været vist det private byggeri betydelig tillid, og skal der tales om løfte- og tillidsbrud, må det snarere være lejerne, der er berettiget til at hævde, at mange private bygherrer svigtede den tillid, man i 1939 viste dem ved at fritage nybyggeriet for lejekontrol.

Jeg vil gerne overfor det ærede medlem hr. Elgaard slutte med at sige, at vi ingenlunde sætter restriktionerne i første række og byggeriet i baggrunden. De tal, jeg gav i begyndelsen af mit indlæg, viser det modsatte. Jeg tror ikke, at lovforslaget vil komme til at virke hemmende på byggevirksomheden og dermed være imod lejernes interesser.

Det ærede medlem hr. Thestrup var ligeså afvisende overfor lovforslaget som den ærede foregående ordfører (Elgaard), og han støttede væsentlig sin modstand mod lovforslaget på de samme argumenter. Jeg kan derfor stort set overfor det ærede medlem hr. Thestrup henholde mig til, hvad jeg

sagde til det ærede medlem hr. Elgaard. Udover disse bemærkninger vil jeg dog gerne sige, at jeg synes, at det ærede medlems dybe bekymringer for det private byggeris skæbne og i det hele for det private byggerhverv, dets håndværkere, arkitekter og ingeniører, var ganske overdrevne. For det første må jeg påny gentage som min bestemte opfattelse, at der ikke vil blive tale om, at det private byggeri vil gå tilbage på grund af de foreslåede regulerende bestemmelser for nybyggeriet. Bliver der eventuelt tale om en vis tilbageholdenhed i den kommende tid, vil det snarere skyldes den almindelige økonomiske udvikling end den foreslåede kontrol. Jeg har iøvrigt aldrig hørt, at andre erhverv er gået i stå eller har holdt sig tilbage i længere tid på grund af priskontrol.

Dernæst må jeg endnu en gang udtrykke min forundring over, at et omfattende almennyttigt byggeri skulle betyde en socialisering og da navnlig en socialisering af håndværkerstanden og andre, der er beskæftiget ved byggeriet. Som jeg sagde før, benytter de almennyttige organisationer sig som enhver anden bygherre af de sædvanlige håndværkere, og ude i provinsen er det almennyttige boligbyggeri gennemgående af en anden struktur end i hovedstaden. Det drejer sig hyppigt om ganske små enheder, som enhver håndværksmester altid vil kunne påtage sig. Der er derfor slet ikke tale om, at stordriften vil opsluge de små mestre og låse hele dette erhverv fast indenfor stive rammer.

Det ærede medlem mente, at bortfaldet af det private udlejningsbyggeri — hvis det altså falder bort — vil betyde, at man ikke vil være i stand til at afhjælpe bolignøden indenfor en rimelig tid, idet det almennyttige boligbyggeri ikke skulle have den fornødne kapacitet hertil. Det ærede medlem hr. Thestrup henviste i denne forbindelse til, at under de to krige, da det private byggeri var gået tilbage på grund af de usikre økonomiske forhold, var der netop opstået bolignød, og han tog det som et argument for, at det almennyttige boligbyggeri ikke skulle kunne klare det fornødne. Denne påstand kan måske være rigtig nok, for såvidt angår udviklingen under den forrige krig, men med hensyn til forholdene under den sidste krig er sammenhængen dog en ganske